

Мазорчук, М., Вакуленко, Т., Терещенко, В., Бичко, Г., Шумова, К., та ін. (2019). Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018. УЦОЯО.

Schleicher, A. (2018). PISA 2018 Insights and Interpretations. <https://www.oecd.org/pisa/PISA%202018%20Insights%20and%20Interpretations%20FINAL%20PDF.pdf>

ОСВІТА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ 5–7 КЛАСІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ: ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Галина Серова, к. пед. н.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Сталий розвиток є моделлю людського розвитку, в рамках якої використання ресурсів спрямоване на задоволення людських потреб з одночасним забезпеченням сталості природних систем та довкілля, щоб ці потреби могли бути задоволені не тільки для нинішнього, а й для майбутніх поколінь. Світове співтовариство визначило орієнтири нового розвитку на період до 2030 року, затвердивши 17 Цілей Сталого Розвитку (ЦСР) на Саміті ООН зі сталого розвитку в 2015 році. Україна приєдналась до глобального процесу забезпечення сталого розвитку (Національна доповідь, 2017) і до початку повномасштабної війни, розпочатою російською федерацією, стабільно просувалась у досягненні ЦСР. Військова агресія проти України призвела до страшних соціальних і гуманітарних проблем, катастрофічної руйнації довкілля. Руйнування шкіл, вимушене переселення учнів та педагогів по всій Україні та за її межі стали цивілізаційним викликом, який потребує значних колективних та індивідуальних зусиль у забезпеченні якісного освітнього процесу. В умовах війни, коли дистанційна форма навчання стала переважаючою, створення різноманітних онлайн-інструментів та ресурсів набуває особливої актуальності.

Відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (Кабінет Міністрів України, 2020) питання сталого розвитку імплементовані у зміст різних освітніх галузей, що потребує створення інноваційних навчальних посібників, використання відповідних технологій навчання. В рамках досліджень відділу суспільствознавчої освіти було розроблено і апробовано

експериментальні матеріали з проблематики сталого розвитку, зокрема сталого споживання, енергозбереження, екологічного маркування, зміни клімату. Було визначено, що створення міжпредметних он-лайн посібників на засадах компетентнісного та діяльнісного підходів, які б вміщували матеріали як для вчителів, так і для учнів, є ефективним способом щоб сформувати у школярів ціннісне ставлення до збереження довкілля, вміння регулювати власні і родинні потреби у споживанні та заощаджувати ресурси. Для розв'язання цих завдань були розроблені дидактичні матеріали (автори Олена Пометун, Галина Серова) за тематикою: основи сталого споживання; зміна клімату і наслідки кліматичних змін; екомаркування; сталий розвиток і енергозбереження (Навчально-методичний ресурс).

Експериментальна апробація авторських посібників дозволила випрацювати оптимальну структуру, що була апробована і схвалена вчителями з різних регіонів України. Визначено найбільш прийнятний для всіх предметів формат подання матеріалу, починаючи від природничих предметів до предметів суспільствознавчої, мовно-літературної, мистецької, математичної та технологічної галузей. Структура посібників складається з двох частин: методичних розробок для вчителів та дидактичних матеріалів для активної діяльності учнів. Методичні матеріали для вчителя містять детальний опис організації пізнавальної діяльності учнів на уроці. Для засвоєння навчального змісту і набуття учнями відповідних навичок пропонуються такі методи роботи: аудити – самодослідження власного способу життя (життя родини) за допомогою спеціальних опитувальників; робота зі слайдами РР за завданням; робота в групах над завданнями: обговорення питань, аналіз слайдів, формулювання висновків, групові малюнки чи таблиці, розв'язання дилеми; аналіз відео за запитаннями; підготовка учнями презентацій і повідомлень; індивідуальні та групові проекти. У дидактичних матеріалах вміщено комп'ютерні презентації, ігри, відео, роздаткові матеріали, які забезпечують можливість проведення учнями самостійних дослідів і планування власних дій щодо відповідального споживання і ощадливого використання природних ресурсів. Зокрема, вчителю пропонується залучати учнів, які перебувають за кордоном, до спостереження і порівняння щоденних звичок, природоцільних і ощадливих моделей поведінки й мотивації до такої поведінки своїх однолітків.

Візуальний компонент посібників складають відеоматеріали та комп'ютерні презентації для демонстрації під час кожного заняття. Вони

не тільки ілюструють зміст, а супроводжуються виконанням учнями відповідних завдань і обговореннями. Розміщення всіх матеріалів для учнів і вчителів в Інтернеті дозволяє всім учасникам навчання працювати з усіма складниками посібника. Пропоновані для занять відеоролики, сюжети, мультфільми або їх фрагменти надані з посиланням на YouTube і також передбачають виконання завдань. Доступ до презентацій і відеоматеріалів доступний з різних пристроїв: мобільного телефону, ноутбука, планшета, ПК.

Формат розроблених навчальних комплектів є інноваційним як за змістовим, так і за організаційним компонентом. Вони можуть використовуватись як повністю в онлайн навчанні, так і в офлайн варіанті організації освітнього процесу із застосуванням ІТ технологій. На нашу думку, пріоритетність цифровізації освіти в умовах повномасштабної війни, обумовлює актуальність подальших досліджень у цьому напрямі.

Ключові слова: освіта для сталого розвитку, електронний посібник, дидактичні матеріали.

Література

Національна доповідь. (2017). Цілі Сталого Розвитку: Україна. Завдання та індикатори. <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/sustainable-development-goals--targets-and-indicators.html>

Кабінет Міністрів України. (2020, 30 вересня). Державний стандарт базової середньої освіти. https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/

Навчально-методичний ресурс для педагогічних працівників з реалізації наскрізної змістової лінії «Екологічна безпека та сталий розвиток». <http://www.e-comon.org.ua>

ТЕНДЕНЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Олексій Сисоєв, к. екон. н., доцент

Київський міжнародний університет
м. Київ, Україна

В умовах воєнного стану розроблено низку важливих документів щодо стратегії відновлення України після війни. Цілі повоєнного відновлення України формуються відповідно цінностей і пріоритетів